

TEMPLE BAR. UN „LOC CULTURAL DESCHIS”

Ruxandra ANTAL

Arhitect diplomat, Facultatea de Arhitectură din cadrul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București

Doctorand, Facultatea de Teatru din cadrul Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale”, București

Abstract: The urban renewal of Temple Bar as the cultural quarter for Dublin has been acknowledged as a design project of international significance especially for the use of arts and culture as a means of bringing about the regeneration of declining urban areas.

Key words: urban regeneration, contemporary arts, cultural venues, public speaking, community renewal

1. Context general

Primul contact cu arhitectura modernă irlandeză este marcat de sentimente contradictorii. Ceea ce intrigă cel mai tare este încrederea perseverentă în forțele profesionale proprii, atitudine ce a dat naștere unei arhitecturi aparte, inovatoare și totuși cu caracteristici naționale distinctive, cu permanente trimiteri la cultura proprie. Aparent insensibilă la mișcările arhitecturale contemporane, cunoscute însă foarte bine, reprezintă contra-mișcarea necesară împotriva a tot

ceea ce înseamnă imagine implicită a „diferitului” în arhitectură.

Preocupată de dezvoltarea unor noi tipuri de spații și a unor noi relații dintre aceste spații sau dintre spații și utilizatorii lor, arhitectura irlandeză acordă o atenție deosebită sferei publice, punând problema valorii spațiului urban, a rolului pe care acesta îl joacă în configurarea orașului și la măsura în care poate constitui un suport pentru comunitatea urbană.

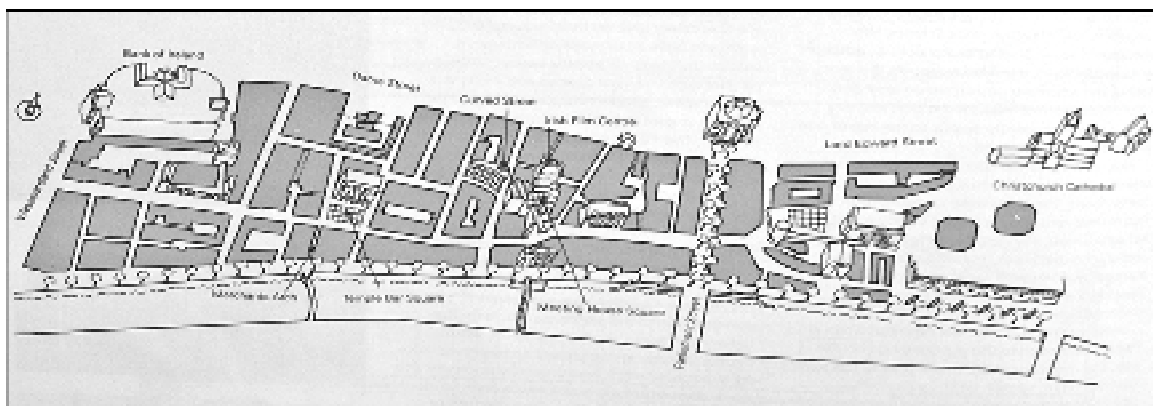

Fig. 1. Cartierul cultural „Temple Bar”, Dublin (Irlanda)

Fig. 2. Temple Bar Food Market „Meeting House Square”, Temple Bar Food Market „Temple Bar Square”, Designer Mart „Cow’s Lane”, Dublin (Irlanda)

În acest sens, „The Architectural Framework Plan for Temple Bar”, amplul proces de revitalizare a zonei Temple Bar din anii '90, a devenit un proiect emblematic pentru orașul Dublin. Inițiat în 1991 sub forma unui concurs de arhitectură, a avut drept scop regenerarea unei zone urbane în declin denumită „Temple Bar” (fost centru comercial și istoric, la momentul respectiv una dintre cele mai sărace zone ale capitalei irlandeze) în principal prin dezvoltarea și îmbunătățirea calității spațiului public, restaurarea vitalității tramei urbane prin utilizarea atentă a inserțiilor de arhitectură contemporană și prin crearea unor spații și piețe noi (Harrington *et al.*, 2004).

Group`91, echipă formată din 8 birouri de arhitectură din Dublin: Shay Cleary, Grafton Architects, Paul Keogh, McCullough Mulvin, McGarry Ni Eanaigh, O'Donnell and Tuomey, Shane O'Toole, Derek Tynan, au fost cei care au câștigat acest concurs propunând ca mijloace determinante ale planului de regenerare urbană, utilizarea artei și culturii. Proiectul în sine a propus atât inserții de arhitectură modernă, proiectate la scara spațiului, pentru a coexista într-un mod armonios cu clădirile istorice și trama stradală perfect conservate, cât și intervenții ce au devenit în scurt timp, elemente reper în zonă: cele trei piețe de dimensiuni reduse „Temple Bar Square”,

„Meeting House Square” și „The Curved Street” care, împreună cu clădirile adiacente, au devenit ușor de recunoscut în actualul țesut urban (Fig. 1). Astfel, a luat naștere o textură urbană nouă, mult mai bogată, concentrarea de funcțiuni fiind mult mai evidentă aici decât în orice alt loc din oraș (Slessor, 1993).

2. Studii de caz

2.1. Temple Bar Square (Group'91 / Grafton Architects)

Aflată la intersecția principalelor rute pietonale ce leagă zona Temple Bar cu restul orașului, „Temple Bar Square” marchează cea mai aglomerată intersecție pietonală din zonă (Fig. 3).

Fig. 3. „Temple Bar Square”, Dublin (Irlanda)
Propunere – schiță perspectivă

Dezvoltarea cuprinde cinci unități comerciale de diverse dimensiuni, nouă

unități rezidențiale cu o arhitectură influențată de caracterul industrial al clădirilor din jur și un spațiu public (Fig. 4), inițial o parcare supraterană, ce a fost transformată într-o piață publică vibrantă, plină de culoare și energie, într-o zonă de întâlnire și de exprimare a culturii străzii (Fig. 5) (Grafton Architects Profile, 1999).

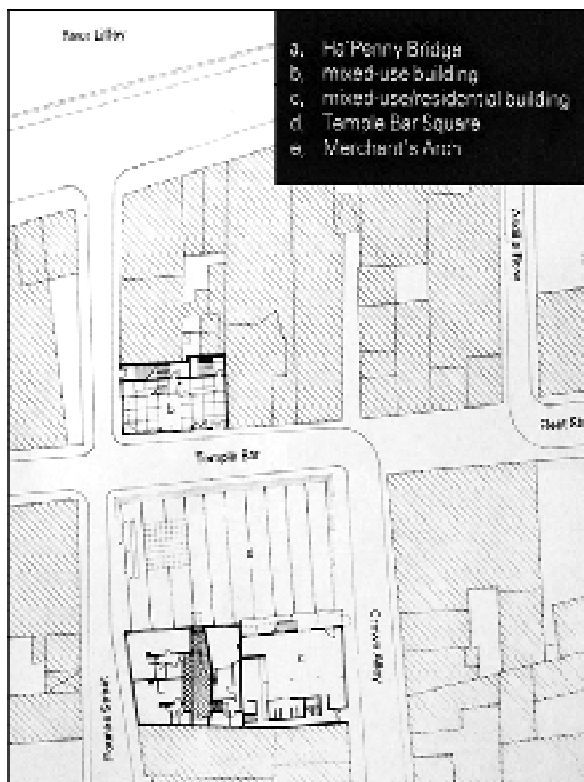

Fig. 4. „Temple Bar Square”, Dublin (Irlanda).. Plan de situație

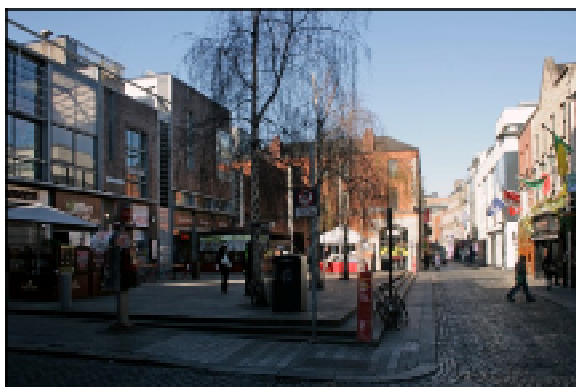

Fig. 5. „Temple Bar Square”, Dublin (Irlanda)

De asemenea, acesta este locul în care în fiecare sâmbătă și duminică se desfășoară tradiționalul târg de carte și muzică „Temple Bar Book Market” (Fig. 6).

Fig. 6. „Temple Bar Book Market”, Dublin (Irlanda)

2.2. Meeting House Square (Group'91 / Paul Keogh Architects, O'Donnell+Tuomey, Shane O'Toole & Michael Kelly)

Amplasată pe locul unei parcuri supraterane, „Meeting House Square” marchează acum intersecția unor noi axe de circulație pietonală în zonă. Spațiul delimitat de clădiri noi, are patru puncte de acces, unul dintre acestea continuând drumul pietonal creat de „The Curved Street” (Fig. 8). Numele neobișnuit al pieții provine din denumirea clădirilor istorice care ocupă două dintre cele patru laturi ale sale: „Presbyterian Meeting House” (1728), acum „The Ark Children's Centre” și „Quaker Meeting House” (sec. 19), transformată în „Irish Film Center”.

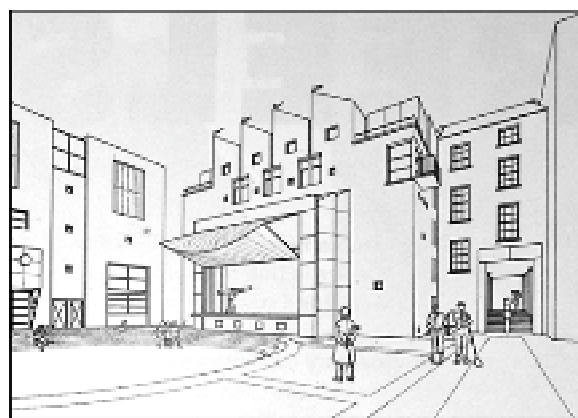

Fig. 7. „Meeting House Square”, Dublin (Irlanda)
Propunere – schita perspectiva

Concepută pe principiul unei camere transformată într-un spațiu pentru spectacole în aer liber (Fig. 7), piața găzduiește toate formele de artă contemporană: de la concertele de muzică

sau piese de teatru de pe scena „*The Ark Children’s Centre*” (Fig. 10) și proiecțiile de filme din timpul verii (se proiectează din clădirea „*National Photographic Archive*” pe fațada clădirii „*Photographic Gallery*”) (Fig. 9), până la noile facilități culturale, amplasate perimetral spațiului pieții: centrul și teatrul pentru copii, școala, galeria și arhiva națională de fotografie, precum și școala de actorie (Maxwell, 1997).

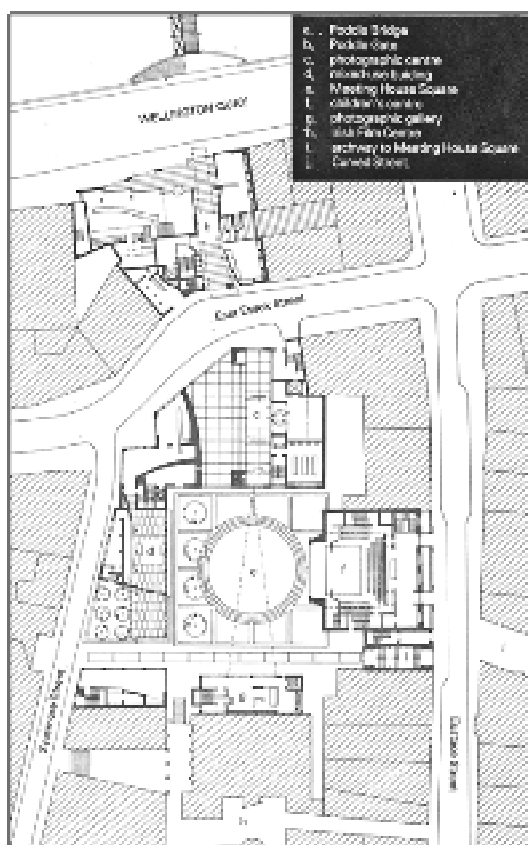

Fig. 8. „*Meeting House Square*”, Dublin (Irlanda)
Plan de situație

Fig. 9. „*Meeting House Square*”, Dublin (Irlanda)
Proiecții de film in aer liber

Fig. 10. „*Meeting House Square*”, Dublin (Irlanda)
Concert de muzica

Fig. 11. „*Temple Bar Food Market*”, Dublin (Irlanda)

De asemenea, acesta este locul în care în fiecare sâmbătă se desfășoară târgul de mâncare tradițională „*Temple Bar Food Market*” (Fig. 11) iar duminica piața se transformă într-un spațiu pentru dezbateri publice de tip colțul vorbitorului, proiectul „*Speaker’s Square*” având ca direcții principale creativitatea, documentarea și responsabilizarea socială.

2. 3. *The Curved Street* (McCunough Mulvin / Shay Cleary Architects)

Studiile au evidențiat necesitatea unor noi circulații pietonale în zonă. Drept urmare, a fost propusă această stradă curbă, care taie țesutul urban dens și unește două artere importante Eustace Street și Temple Lane (Fig. 12, Fig. 14).

Fig. 12. „The Curved Street”, Dublin (Irlanda).
Propuneri - schițe perspective

În scurt timp „The Curved Street” a devenit un reper „specializat” și important în zonă, prin prezența celor două clădiri culturale, „The Button Factory” (fostul Centru de Muzică Temple Bar) și Centrul de Arte Vizuale „Filmbase” (Fig. 13).

Fig. 13. „The Curved Street”, Dublin (Irlanda)

Folosit în trecut de Phantom FM și companii de producție, acest spațiu găzduiește acum spectacolele de stradă și de promovare din cadrul festivalului Trad.

Partea interesantă a intervenției o reprezintă însă, remodelarea interiorului parcelelor alăturate. S-a creat astfel o stradă secundară cu clădiri ce au un

dublu acces: parter comercial cu acces direct din stradă, deasupra căruia sunt apartamente, accesul realizându-se prin intermediul curților, ridicate de la nivelul de călcare.

Fig. 14. „Temple Bar Square”, Dublin (Irlanda).
Plan de situație

3. Concluzii

În urma acestui plan unic la momentul respectiv în Irlanda, Temple Bar „inima orașului Dublin” a devenit o zonă recunoscută pe plan internațional drept un model de regenerare urbană, ce a consacrat

reconversia nu doar pur arhitecturală ci și comunitară, în sens larg. O zonă culturală aparte, aceasta se concentrează asupra artistului și își propune să-i ofere acestuia un spațiu de întâlnire direct cu publicul, facilitând prezența tuturor formelor de artă vizuală prin existența unui program extrem de divers de evenimente teatrale, dans, muzică și dezbateri critice pe diverse teme (Fig. 15).

Fig. 15. „Temple Bar Square”, Dublin (Irlanda)

Spațiile publice, zonele exclusiv pietonale și tarabele special amenajate pentru artizanii care expun numai aici, seria de centre culturale și galerii au transformat *Temple Bar* într-un *cartier cultural* prin excelență, într-o zonă vibrantă, plină de energie și tinerețe (Fig. 16). Spre deosebire de acele dădiri rezervate de obicei culturii, cu orare reglementate și cu funcționari conservatoare, se manifestă dorința de a crea un „loc cultural deschis”, bazat pe o cultură vie, cu o dimensiune interculturală afirmată, prin implicarea oamenilor de teatru, coregrafi, artiști plastici etc. Astfel, *Cartierul Cultural „Temple Bar”* nu există numai prin textura urbană fizică, alcătuită din dădiri și spații și prin varietatea enormă de activități culturale ce se desfășoară în această zonă ci și prin atitudinea civică a

celor ce se bucură și întrețin acest spațiu fie ei riverani, funcționari sau simpli vizitatori.

Fig. 16. „Temple Bar Square”, Dublin (Irlanda)

Spațiile publice care dezvoltă sau cel puțin tolerează aceste tipuri de spații dedicate receptării și creației artistice devin parțial comunitare, locul în care se construiește cel mai bine spiritul, identitatea, solidaritatea comunitară, prin contacte sociale sporite ce presupun dialogul într-un cadru urban mai agreabil, mai confortabil, atractiv și însoțit afectiv de locuitori.

BIBLIOGRAFIE

- Harrington H., Sherwood A., Burger D. (2004), *A future for temple bar. Urban Framework Plan 2004*, Temple Bar Properties Ltd, Dublin, Irlanda.
- Grafton Architects: Profile (1999), *Gandon Editions and the Architects, Co.*, Cork, Irlanda, pag. 18-21.
- Maxwell R. (1997), „*Into the City*”, O'Donnell+Tuomey: Profile, Gandon Editions and the Architects, Co., Cork, Irlanda, pag. 27-37.
- Slessor C. (1993), *Dublin Renaissance. Group'91*, The Architectural Review - European Identity **1151**:42-49.
- The Architectural Review (2012), <http://www.architectural-review.com/story.aspx?storyCode=8614512>

Primit: 6 iunie 2012 • Acceptat în forma finală: 28 iunie 2012

